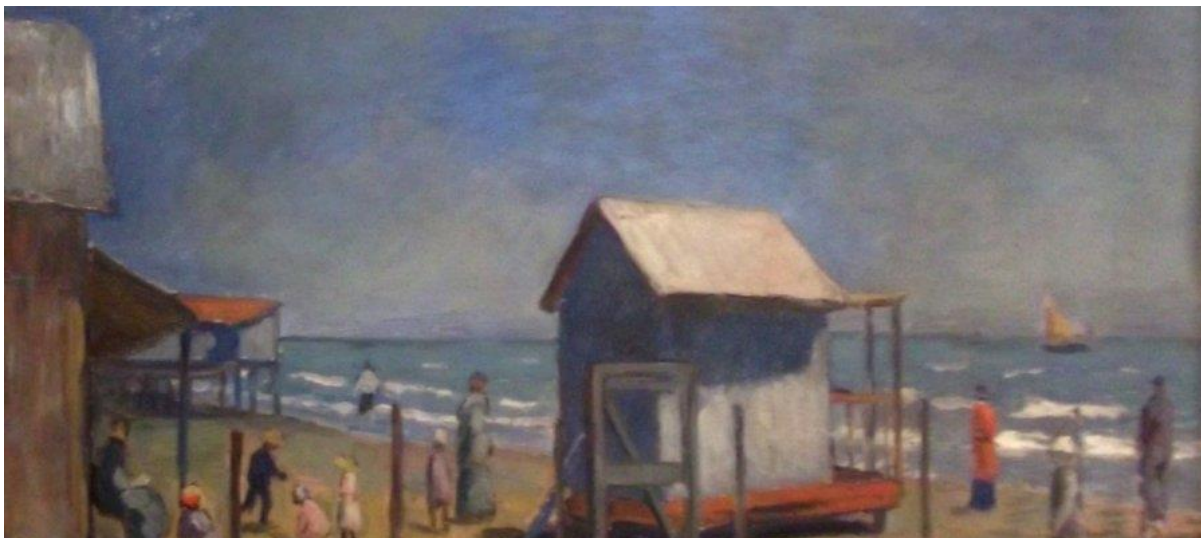

Megemlékezés Iványi-Grünwald Béla festőművészről halálának

81. évfordulóján

„Mindig hálát adok az Istennek, hogy nem valami füstös, zajos nagy városban születtem és így gyermekkori emlékeim nem keskeny zúgutcákba, vagy akár palotákba, hanem a virágos, napsütötte, a dombos Dunántúlra szállnak vissza” mondja a festő később szülőhelyéről. Igen, mint minden fiatalnak, a gyermekévek, az ott szerzett információk meghatározók, végig kísérik egész élete során! Szüleivel, testvéreivel együtt örülhetett a születési helynek, ahol egyben édesapja bérelt földjei is voltak. Láthatta szemeivel a Kelet-Külső-Somogyi dombság vonulatát, a Daránypusztán lévő Sötéthegy lankáit és a Somban lévő szatócs üzletet. A községben és a pusztán élő emberek között teltek gyermek évei, itt ébredt tudatára, itt érték a későbbi életére is ható élmények, benyomások. Som és Daránypusztta földterületeinek elhelyezkedése miatt viszonylag kicsi, 9 km távolság választotta el Grünwald Sámuel bérelt földjeit a Tab mellett lévő Zala községben született nagy festőtől, gróf Zichy Mihálytól. Igen, a Zichy család egyik tagja, a festő testvére Antal gróf és egyik juhászuk adta az első ihletet, mellyel Béla érdeklődését a festészetre irányította. Az eddigi pontatlan adatok helyett az igazság: **Som községben született 1867. május 16-án Grünwald Béla néven.**

Tanulmányait szülőfalujában kezdte, majd Székesfehérvárra került a piaristákhoz 1878-ban, amit 1882-ben fejezett be. Útja Budapestre, a Mintarajz Iskolához vitte, ahol 1882-1886-ig tanult Székely Bertalan és Lotz Károly tanítványaként, majd az iskola befejezése után Münchenbe ment Zemplényi Tivadarral és Gabriel von Hackl professzor tanítványa lett. Ebben az időben több magyar és más nemzetiségű művész is itt tanult és alkotott. Egy év múlva, 1887-ben már Párizsban találjuk, ahol Csók Istvánnal és Ferenczy Károllyal együtt tanult a Julian Akadémián és alkotott. Saját elmondása szerint nem a legszorgalmasabb diák volt, de a művészet iránti érdeklődése, elkötelezettsége miatt tanulmányait komolyan vette. Ezen három év alatt az őszől-tavaszig terjedő időszak volt a tanulása, majd a nyári hónapokra visszatért Magyarországra, szülei lakhelyére, Som községbe! 1891-ben visszament Münchenbe és a Hollósy-körhöz csatlakozott. 1894-ben Egyiptomban járt. 1896-ben Nagybányára ment, a művésztelep egyik alapítója lett. Ekkor munkásságára főleg Ferenczy Károly volt nagy hatással. Sorra születtek kiemelkedő művei. Életében jelentős fordulatot jelentett 1899, mert ekkor vette feleségül Bilcz Irén Matildot, egy görögkatolikus pap lányát Nagybányán. 1902-ben Feleségével négy hónapot Tuniszban dolgozott. 1904. őszén elnyerte a Fraknoi-féle római ösztöndíjat. Nem kétséges, hogy Iványi-Grünwald Béla termékeny művész volt, hisz egymás utáni években sok új képével jelentkezett.

Iványi-Grünwald Béla: Cigányok, vászon, olaj, 105x150 cm, ltsz.: 62.6.

Meglepően könnyed, magabiztos lett festészete. Az elmúlt évek során tett útkereső kísérletei meghozták a kellő eredményt. Majdnem 1 évet töltött Feleségével Rómában. Túlnyomórészt olyan műveket alkotott, melyek teljes fordulatot jelentettek eddigi művészetéhez képest. Iványi Budapesten ismerkedett meg Kada Elekkel, Kecskemét művészetet kedvelő és pártoló polgármesterével. Ekkor beszélték meg egy Kecskeméten létesítendő művésztelep létrehozását, ami 1911. őszére el is készült. Az Iványi vezette művész társaság birtokba vette a telepet, s ezzel megnyílt a kecskeméti Szabadiskola. A művészek megbízást kaptak az új kecskeméti középületek díszítésére. Iványi 1914- ben Fényes Adolf-fal Velencében járt, ahol megcsodálhatta Tintoretto művészetét. 1920. után Munkácsy Mihály és Paál László tradíciójához kapcsolódó képeket festett, de festményeinek minősége egyre jobban hanyatlott. Trianon után ismét a somogyi táj vonzotta magához, Balatonlellén, a Kandó villában élt és alkotott, felváltva Budapesttel. Családi nevének Iványi-Grünwaldra való módosítását a Magyar Királyi Belügyminiszter 252.379/VIII. 1929. számú rendeletével engedélyezte, ami 1929.X.23-án került anyakönyvi bejegyzésre, de már 1906-tól használja képei aláírásánál. 1930- ban Corvin-koszorút kapott munkásságáért. 1899-ben kötött házasságából született 1902-ben Béla István fia Nagybányán, aki később ifj. dr Iványi-Grünwald Béla néven jelentős történész lett és 1939. júniusától Londonban élt. 1965. január 22-én halt meg Colchesterben. A bekövetkező második világháború, Fia iránti aggodás megviselte **Iványi** egészségét és **1940. szeptember 24-én Budapesten halt meg**, a Fiumei úti sírkert 41. parcellájában nyugszik. Felesége később Londonba ment és ott hunyt el 1958. március 28-án. Som község kiemelkedő szülöttének az Ady Endre és a Petőfi Sándor utcák találkozásánál állított emléktáblát 1998. május 6-án. 2004-ben Som község Önkormányzata, 3 művész és 2 vállalkozó megalapította a Nemzetközi Iványi-Grünwald Béla Képzőművész Alkotótábort. Emlékszobáját Somban 2007. június 30-án, míg új síremlékét 2007. szeptember 24-én avatták fel a Fiumei úti sírkertben. 2017. szeptember 24-én bronz mellszobrát adták át a község központjában, a Községi ház kertjében. 2018-ban a Somogy Megyei Értéktár Bizottság életét és munkásságát „Somogyi érték” nyilvánította. A vele kapcsolatos hiteles adatokat és más, de eddig nem megjelent információt a www.lenkeytibor.hu honlapon találhatják meg. Érdekes megnézni és elolvasni.

Lenkey Tibor

helytörténész Som

cikk olvasható: Rippl-Rónai Múzeum oldalán: <http://smmi.hu/hirek/megemlekezes.html>

Utolsó módosítás: 2021. 09. 24. 09:45